

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*
A Study of Factors Affecting the Administrative Success According
to the Principles of Good Governance of Administrators of
Rajaprajanukroh School Under the Northeast Special
Education Bureau

ศัทธียา ยารังสี, พระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส, สัมฤทธิ์ กางเพ็ง¹ และณฐาพัชร วรพงศ์พัชร²
Cuttaleeya Yarungsee, Phrakhrupalad Boonchuay Chotivungso, Samrit Kangpheng
and Ntapat Worapongpat
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น¹
สถาบันเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือแห่งสุวรรณภูมิ²
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand
Eastern Institute of Technology Suvarnabhumi, Thailand
Corresponding Author, E-mail: 6405205016@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 2) เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ จำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ เป็นการวิจัยแบบผสม กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม

*ได้รับบทความ: 12 มีนาคม 2566; แก้ไขบทความ: 13 พฤษภาคม 2566; ตอรับตีพิมพ์: 30 สิงหาคม 2566
Received: March 12, 2023; Revised: May 13, 2023; Accepted: August 30, 2023

และแบบสัมภาษณ์ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ F-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$) รายด้านที่มีระดับปฏิบัติสูงสุด คือ ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านครู ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ จำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ อย่างเคร่งครัด 2) หลักคุณธรรม ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม มีจิตใจ เห็นใจผู้ใต้บังคับบัญชา 3) หลักความโปร่งใส มีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถตรวจสอบและติดตามผลสำเร็จของการบริหารได้ 4) หลักความมีส่วนร่วม ควรรับฟังความคิดเห็นและประชุมชี้แจงต่อผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการดำเนินงาน 5) หลักความรับผิดชอบ ตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อสังคม 6) หลักความคุ้มค่า คำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในการบริหารจัดการ

คำสำคัญ: ปัจจัยความสำเร็จ; การบริหารงาน; หลักธรรมาภิบาล

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the factors affecting success in administration according to good governance principles of the administrators of Rajaprachanukroh School 2) to comparatively the factors affecting success in administration according to good governance principles of the administrators of Rajaprachanukroh School classified by status, educational background, and work experience; 3) to study the guideline for development and promotion of administration according to the principles of good governance of Rajaprachanukroh school administrators. This study was carried out by means of mixed-method research. The sample group consisted of 317 school administrators and teachers, obtained by using Krejcie and Morgan's ready-made tables. Set the sample size. Stratified sampling. The research tools were a questionnaire and an interview form. The reliability value of the entire questionnaire was 0.98. The quantitative data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation.

The research results were as follows:

1. The factors affecting success in administration according to good governance principles of the administrators of Rajaprachanukroh School under the Northeast Special Education Bureau were at a high level in an overall perspective. The aspect with the highest practice was the school factors, followed by factors of administrators and teachers, respectively.
2. The comparison of the factors affecting success in administration according to good governance principles of the administrators of Rajaprachanukroh School under the Northeast Special Education Bureau classified by status, educational background, and work experience did not show any statistically significant difference.
3. The guideline for the development and promotion of administration according to the principles of good governance of Rajaprachanukroh school administrators under the Northeast Special Education Bureau is that as follows (1) the rule of laws: strictly comply with the rules and regulations; (2) ethics: adherence to morality and ethics, sincerity and sympathy for subordinates; (3) transparency: to be honest and be able to check and follow up the success of the administration; (4) participation: they should listen to opinions and hold a meeting to clarify with the participants in decision-making and operations; (5) accountability: be aware of the rights and duties, and social responsibility; (6) value for money: take into account the maximum benefit to the public in management.

Keywords: Successful factors; Administration; Good Governance

1. บทนำ

ผู้บริหารสถานศึกษาเมื่อได้นำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในสถานศึกษา ควบคู่กับการบริหารทรัพยากรการศึกษา ถือว่าเป็นสถานศึกษาที่มีคุณธรรมมีคุณภาพดีเยี่ยม ทั้งทางด้านการศึกษาและทางด้านการประพฤติดนของผู้บริหารและของบุคลากรในโรงเรียน และเป็นที่ยอมรับยกย่องจากบุคคลภายนอกอีกด้วย โดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียน เมื่อเห็นบุตรหลานที่จบจากโรงเรียนนี้มีความรู้ดี มีความประพฤติดี ย่อมสรรเสริญว่าเป็นโรงเรียนที่สร้างบุคลากรให้เป็นคนดี และการจัดการศึกษาที่มีอยู่ในโรงเรียนนั้นๆ ควรนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้กับการศึกษาด้วย เพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกให้แก่บุคลากรในโรงเรียนและนักเรียน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งการเป็นผู้นำทางการศึกษาจำเป็นต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ การเป็นคนดีและคนเก่งคงไม่เพียงพอ เพราะในการบริหารจัดการยังจำเป็นต้องอาศัยความรู้ ความสามารถความมุ่งมั่นตั้งใจ ความขยัน อดทน ซื่อสัตย์ ประหยัด ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ กล้าคิด กล้าทำ มีกัลยาณมิตร สามารถตัดสินใจอย่างชาญฉลาด ใช้คุณธรรมเป็นเครื่องชี้นำอาชีพพัฒนาตนเองอยู่เสมอ อีกทั้งต้องยึดถือและปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพโดยเคร่งครัด (พระมหาวิญญู สิริภทฺโท (แช่มสายทอง), 2561, หน้า 194-203)

การปฏิรูปการศึกษาและนโยบายของรัฐบาลมีวัตถุประสงค์ต้องการพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่ยึดหลักคุณธรรมนำความรู้และใช้ระบบการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมเป็นพื้นฐานในกระบวนการเรียนรู้โดยการร่วมมือกันทั้งสถาบันครอบครัว ชุมชนสถาบันทางศาสนาและสถานศึกษาอย่างบูรณาการโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาที่จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนานิย คุณธรรม จริยธรรม และพัฒนาทักษะในระดับสถานศึกษารวมทั้งสามารถปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนจนสามารถนำไปปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิตได้ (พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562, 2562)

ผู้บริหารต้องมีหลักในการดำเนินงานที่เหมาะสมอันจะส่งผลให้ผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเลื่อมใสศรัทธาตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย การดำเนินงานจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการนำหลักการบริหารมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางสำคัญ โดยยึดหลักสำคัญพื้นฐาน 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (ถวิลวดี บุรีกุล, 2561, หน้า 19)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนนั้นเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนและยังเป็นผู้ที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมภายในองค์กรให้แก่ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน (พระมหาวิญญู สิริภทฺโท (แช่มสายทอง), 2563 , หน้า 242-253)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยวิธีวิทยาแบบผสม (Mixed Methodology Research) ด้วยเทคนิควิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย

1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มสถานศึกษาในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 885 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้มาจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607-610 อ้างถึงใน บุญชุม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 43) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) การได้มาของกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 317 คน ซึ่งจำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน และครูผู้สอน จำนวน 267 คน

1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรที่ใช้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มสถานศึกษาในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ทั้งนี้โดยเลือกจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์สูง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยใช้หลักธรรมาภิบาลจำนวน 6 หลัก ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักความมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา

ศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โดยใช้แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Numerical Rating Scale) มี 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ แบ่งเป็น 2 ตอน 1) ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ และ 2) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview)

4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 1) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข และให้ความเห็นชอบ 2) นำแบบสอบถามจากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์และจัดทำฉบับที่แก้ไขแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและประเมินคุณภาพของแบบสอบถามเพื่อหาค่า Index of consistency (IOC) ตามหลักเกณฑ์ประเมินในแต่ละข้อ มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป การวิจัยครั้งนี้มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 3) นำแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามผลการประเมินหรือข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ให้มีจำนวน 51 ข้อ และเนื้อหาที่สอดคล้องตรงกับเรื่องที่วิจัย 4) นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขเป็นสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อนำผลไปวิเคราะห์ข้อมูลตามโปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป 5) นำผลจากการทดลองใช้ไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Person product moment correlation coefficient) หรือวิธี Item total correlation นำข้อที่มีค่าสหสัมพันธ์ทางบวกไปเทียบกับค่าวิกฤติ ($\alpha = 0.05$) โดยใช้เกณฑ์มีค่าตั้งแต่ 0.20-1.00 เป็นข้อที่นำไปใช้ได้ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.46-0.90 6) นำแบบสอบถามในข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่ใช้ได้ไปหาค่าความเชื่อมั่นเป็นรายด้านและโดยภาพรวมตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-Coefficient) โดยใช้เกณฑ์ตั้งแต่ 0.75 ขึ้นไป ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 7) นำแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ที่กำหนดมาจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ ที่พร้อมนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบแนวทางการปฏิบัติดังนี้ แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอนดังนี้คือ 1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น เพื่อขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ 2) นำหนังสือขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยไปมอบให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง

โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้กำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการให้สัมภาษณ์ 3) เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท มีผู้ตอบแบบสอบถามสัมภาษณ์จำนวน 10 คน และแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) ขอนหนังสือจากสำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่น เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการรวบรวมข้อมูล 2) ส่งหนังสือถึงผู้ซึ่งขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 3) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้ Google Form เพื่อสร้าง คิวอาร์โค้ด (QR Code) ให้พร้อมที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยต่อไป มีผู้ตอบแบบสอบถามออนไลน์ จำนวน 317 คน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์แล้วนำมาจัดเรียงลำดับแบบสอบถาม แล้วประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมาดำเนินการดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) 2) การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถิติที่ใช้คือค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 3) เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตาม สถานภาพ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน สถิติที่ใช้คือ สถิติทดสอบที่ F-test (Analysis of Variance) เพิ่มเติม 4) วิเคราะห์การศึกษาแนวทางในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จโดยรวมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงาน		ระดับปฏิบัติ		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ปัจจัยด้านผู้บริหาร	1.1 ด้านพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร	4.43	0.63	มาก
	1.2 ด้านวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร	4.44	0.61	มาก
	รวม	4.44	0.62	มาก
2. ปัจจัยด้านครู	2.1 ด้านคุณภาพการสอนของครู	4.47	0.50	มาก
	2.2 ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู	4.50	0.47	มาก
	2.3 ด้านการสนับสนุนทางสังคมของครู	4.36	0.69	มาก
	รวม	4.44	0.55	มาก
3. ปัจจัยด้านโรงเรียน	3.1 ด้านสภาพแวดล้อม	4.70	0.49	มากที่สุด
	3.2 ด้านวัฒนธรรมสถานศึกษา	4.35	0.70	มาก
	รวม	4.53	0.60	มากที่สุด
รวม		4.46	0.58	มาก

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.58) และรายด้านที่มีระดับปฏิบัติสูงสุด คือปัจจัยด้านโรงเรียน ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.60) รองลงมาปัจจัยด้านผู้บริหาร ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.62) และปัจจัยด้านครู ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.55) ตามลำดับ

2. การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับปฏิบัติ		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านหลักนิติธรรม	4.34	0.64	มาก
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.55	0.66	มากที่สุด

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับปฏิบัติ		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
3. ด้านหลักความโปร่งใส	4.54	0.60	มากที่สุด
4. ด้านหลักความมีส่วนร่วม	4.41	0.71	มาก
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.64	0.55	มากที่สุด
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	4.48	0.58	มาก
รวม	4.49	0.62	มาก

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ หลักความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.55) หลักคุณธรรม ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.66) หลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.60) หลักความคุ้มค่า ($\bar{x} = 4.48$, S.D. = 0.58) หลักความมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.71) และหลักนิติธรรม ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.64) ตามลำดับ

3. เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ จำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. วิเคราะห์การศึกษาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครู เพื่อทราบแนวทางการปฏิบัติและนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารการศึกษาศึกษาพิเศษ ดังนี้ 1) ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ผู้บริหารต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ตามกฎหมายในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม อย่างเคร่งครัด นำไปใช้ด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ 2) หลักคุณธรรม พบว่า ผู้บริหารควรยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม มีความซื่อสัตย์ จริงใจ เข้าใจและมีเห็นใจผู้ใต้บังคับบัญชา ยึดมั่นถือมั่นในสิ่งที่ดีงาม ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 3) หลักความโปร่งใส พบว่า ผู้บริหารต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถตรวจสอบและติดตามผลสำเร็จของการบริหารได้ โดยเฉพาะในด้านการใช้งบประมาณในโรงเรียนและการพิจารณาความดีความชอบ 4) หลักความมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นและประชุมชี้แจงต่อบุคลากรและผู้มีส่วนร่วมทุกครั้ง ในการตัดสินใจ การแก้ปัญหาและการดำเนินงานความมีส่วนร่วมในการทำงาน เหมือนการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ 5) หลักความรับผิดชอบ พบว่า ผู้บริหารควรตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึก ในความรับผิดชอบต่อสังคมการใส่ใจต่อปัญหาของนักเรียน ครู และโรงเรียน มีกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา 6) หลักความคุ้มค่า ผู้บริหารควร

คำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ในการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด มาบริหารจัดการให้คุ้มค่า ทั้งในด้านคุณภาพของความเป็นอยู่และการพัฒนานักเรียน ครู บุคลากร อาคารสถานที่ ไปพร้อมๆ กัน

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$) และรายด้านที่มีระดับปฏิบัติสูงสุด คือ ปัจจัยด้านโรงเรียน รองลงมาคือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านครู ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญพรรณ เครากระโทก, สมศรี ทองนุช และสุเมธ งามกนก (2563, หน้า 58-70) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยด้านผู้บริหารมีส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า หลักความมีส่วนร่วม และหลักนิติธรรม ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของดาวริกา อักษรถึง (2557, หน้า 3-13) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างระดับปัจจัยความสำเร็จกับระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ พบว่า ระดับปัจจัยความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาล ไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ส่วนหลักคุณธรรมอยู่ใน ระดับปานกลาง และระดับปัจจัยความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลนครหาดใหญ่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับความสำเร็จของการ นำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลนครหาดใหญ่ทุกด้าน

3. เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ จำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน 1) ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหาร จำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานพบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัย

ของสันติ เลิศไกร และนันทิชา หาสนทรี (2563, หน้า 975-988) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการพัฒนาระบบบริหารตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพ การบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากร จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน พบว่า บุคลากรภายในองค์กรที่มีอายุ ประเภต ตำแหน่ง และระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และ 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระสมุห์วิเชียร จิตตสโร, เจ้าอธิการบุญช่วย โชติวิโส และสุนทร สายคำ (2563, หน้า 92-102) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอพยุหะภูมิพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. วิเคราะห์การศึกษาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนากิจการงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครู เพื่อทราบแนวทางการปฏิบัติและนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ดังนี้ 1) หลักนิติธรรม ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ อย่างเคร่งครัด 2) หลักคุณธรรม ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม มีจริงใจ เห็นใจผู้ใต้บังคับบัญชา 3) หลักความโปร่งใส มีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถตรวจสอบและติดตามผลสำเร็จของการบริหารได้ 4) หลักความมีส่วนร่วม ควรรับฟังความคิดเห็นและประชุมชี้แจงต่อผู้มีส่วนร่วม ในการตัดสินใจและการดำเนินงาน 5) หลักความรับผิดชอบ ตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อสังคม 6) หลักความคุ้มค่า คำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ในการบริหารจัดการ สอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์กฤตย์ นามปพนอังกูร และคณะ (2564, หน้า 1-14) ได้ศึกษาเกี่ยวกับธรรมาภิบาล: หัวใจของการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า การบริหารสถานศึกษาหากนำหลักธรรมาภิบาลไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา จะทำให้การบริหารงานนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะหลักธรรมาภิบาลประกอบด้วย 1) หลักนิติธรรมผู้บริหารจะต้องยึดหลักความถูกต้อง ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ วินัย และจรรยาบรรณ 2) หลักคุณธรรมผู้บริหารจะต้องยึดหลักความเหมาะสม คือ รู้จักคิด พูด ทำ กิจการงาน และปฏิบัติงานได้เหมาะสม ถูกกาลเทศะ 3) หลักความโปร่งใสผู้บริหารจะต้องยึดหลักความบริสุทธิ์ คือ มีการวินิจฉัย สั่งการ กระทำกิจการงาน ด้วยความบริสุทธิ์ใจ โปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วมผู้บริหารจะต้องให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา มีส่วนร่วมดำเนินการจัดการศึกษา 5) หลักความรับผิดชอบต่อผู้บริหารจะต้องให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวมในการจัดการศึกษา และ 6) หลักความคุ้มค่า ผู้บริหารจะต้องใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในการดำเนินการกับทรัพยากรทางการศึกษาอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งทั้งหกหลักการนี้จะบูรณาการอยู่ในการบริหารงานของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำหรับการแก้ไขปัญหาการบริหารงานภายในสถานศึกษาได้อีกด้วย และนำไปสู่จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ คือ การทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

1.1 สำหรับสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ควรกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้การบริหารงานเกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพชัดเจน

1.2 ควรนำผลการศึกษานี้ ในข้อที่มีระดับปฏิบัติเป็นอันดับสุดท้ายของแต่ละด้านในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ไปเป็นข้อมูลในการวางแผนการบริหารการศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อศึกษาสาเหตุที่มีระดับปฏิบัติต่ำและพัฒนาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านที่มีระดับปฏิบัติสูงสุด คือ ปัจจัยด้านโรงเรียน รองลงมาปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านครู ควรนำมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

2.2 จากการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า หลักความมีส่วนร่วม และหลักนิติธรรม ควรนำด้านดังกล่าวมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยคำนึงถึงหลักธรรมาภิบาล ทำให้สถานศึกษาดำเนินไปได้อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

2.3 ควรนำผลการศึกษาเป็นข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการบริหารการศึกษาที่บูรณาการกับหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษามากที่สุด

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

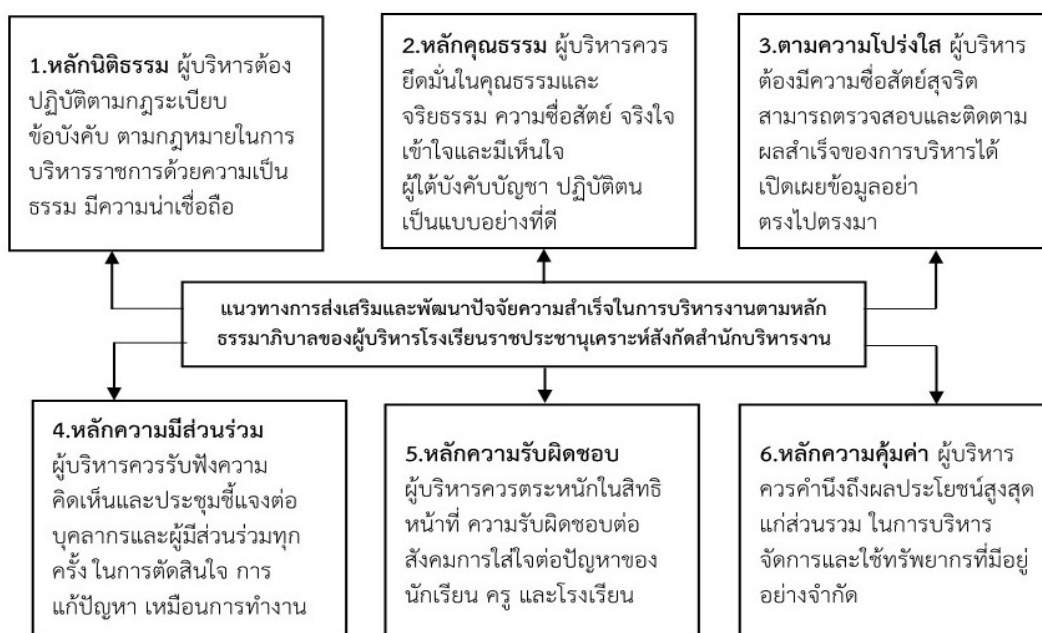
3.1 ควรมีการศึกษการใช้หลักธรรมาภิบาลในระดับสำนักการบริหารงานการศึกษาพิเศษ หรือสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

3.2 ควรมีการศึกษาผลลัพธ์ที่เกิดจากการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทราบถึงปัจจัยความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านโรงเรียน โดยการใช้หลักธรรมาภิบาลมาาร่วมด้วย ผู้วิจัยจึงได้ประมวลความรู้ที่ทำการศึกษาและข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์เป็นองค์ความรู้จากการวิจัย ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- ดาวริกา อักษรถึง. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างระดับปัจจัยความสำเร็จกับระดับความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษา: เทศบาลนครหาดใหญ่. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 9(2), 3-13.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2561). หลักธรรมาภิบาลจากแนวคิดสู่การปฏิบัติในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- พงษ์กฤตย์ นามปพนอังกูร และคณะ. (2564). ธรรมนูญ: หัวใจของการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม*, 16(1), 1-14.
- พระมหาวิทย์ สิริภทฺโท (เข้มสายทอง). (2561). การบริหารโรงเรียนตามแนวศัพทราชธรรมกับหลักธรรมนูญ. *วารสารบัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย*, 16(2), 194-203.
- พระมหาวิทย์ สิริภทฺโท (เข้มสายทอง) และคณะ. (2563). รูปแบบการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมนูญที่มีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 7(3), 242-253.
- พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562. (2562, 16 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอน 50, หน้า 1-10.
- พระสมุห์วิเชียร จิตตสโร, เจ้าอธิการบุญช่วย โชติวิโส และสุนทร สายคำ. (2563). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมนูญในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอพยุหะคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. *Journal of Modern Learning Development*, 5(4), 92-102.
- เพ็ญพรรณ เคารวะโท, สมศรี ทองนุช และสุเมธ งามนก. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. *Journal of Graduate School*, 17(87), 58-70.
- สันติ เลิศไกร และนันทิชา หาสุทรี. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการพัฒนาระบบบริหารตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพ การบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 11 Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2020*, 27 มีนาคม 2563, (หน้า 975-988). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.